

Лабораторно-практична робота № 1

Предмет: Основи гігієни та санітарії

Група: 14

Професія: «Перукар (перукар-модельєр)»

ЗПБ. Тема 5: Хвороби шкіри, волосся, нігтів та їх профілактика.

Тема уроку : визначення видів хвороби по муляжах, плакатах, малюнках, фотографіях тощо.

Мета:

- **навчальна:** сприяти засвоєнню теоретичних знань щодо видів хвороб шкіри та волосистої частини голови; сформувати практичні навички визначати види хвороби по малюнках, фотографіях тощо;

Дидактичне оснащення: методичні рекомендації до виконання ЛПР, картки-завдання за варіантами, малюнки, презентація.

Матеріально – технічне забезпечення: комп'ютер, мультимедійний проектор

Міжпредметні зв'язки: «Основи перукарської справи», «Анатомія людини»

Форми організації навчальної діяльності здобувачів освіти: індивідуальна

Список літературних джерел:

1. "Основи санітарії і гігієни у сфері послуг" Перукар (перукар-модельєр), манікюрник, педикюрник. Автори електронної версії: Гажлінські О.І., Войченко Л.П., Палош Н.М. Електронний підручник схвалено та рекомендовано Науково-методичною радою з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 13 від 26.09.2019 р.) і науково-методичною комісією з інформатизації закладів освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 5 від 16.09.2019 р.) для використання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Основи фізіології та гігієни харчування: підручник\Зубар Н.М.,-К.: Видавничий дім «Кондор»,2018-444с.
2. Основи перукарської справи : підруч. для здобувач. проф.(проф.-тех.) освіти / Н. А. Горбатюк, О. І. Зінченко, Г. І. Откидач та ін. — Київ: Грамота, 2020. — 256 с. : іл.
3. <http://tc-2.pto.org.ua/>

Хід роботи:

1. Ознайомитися з основними теоретичними відомостями
2. Ознайомитися з практичною частиною та виконати практичне завдання
3. Оформити звіт та висновки.

Основні теоретичні відомості

Однією з причин хвороби шкіри є мікроорганізми. Так, бактерії викликають гнійничкові захворювання (піодерміти), туберкульоз шкіри та ін; хвороботворні грибки є збудниками епідермофітії, стригучого лишая, парші. Деякі хвороби шкіри викликаються вірусами (бородавки, лишай та ін.)

Щоб перукарня не з'явилася джерелом поширення заразних захворювань шкіри, кожен майстер-перукар, манікюрниця повинні знати основні відмінні ознаки хвороби шкіри та профілактичні заходи щодо запобігання захворювань, які можуть виникнути при порушенні санітарних правил.

Серед численних захворювань людини виділяється група шкірних хвороб, при якій переважно уражаються шкіра, волосся і нігті.

У виникненні та розповсюдженні цих захворювань велике значення мають соціальні умови: санітарно-гігієнічні умови праці та санітарно-протиепідемічний режим перукарень і салонів.

Розрізняють:

Паразитарні захворювання шкіри

а) **Короста** – заразне захворювання шкіри, що викликає певний вид кліща, дуже малого за розміром. Запліднена самка, потрапивши на шкіру людини, прокушує її і відкладає в епідермісі яйця, попередньо проривши собі ходи довжиною 3-5 мм. Через 2 тижні з яєць вилуплюються молоді кліщі, деякі з них самки. На поверхні шкіри вони запліднюються і відкладають яйця.

Основними ознаками захворювання є свербіння, яке посилюється вночі, розчеси, піодерміти. Захворювання передається від зараженої людини. Найулюбленіші місця ураження – між пальцями рук, під пахвами, на ногах. Дотримання порядку і чистоти в приміщеннях перукарень, використання чистої білизни, дотримання норм особистої гігієни, дезінфекція інструментів – ці заходи попереджають захворювання коростою.

б) **Педикульоз (вшивість)**. Розрізняють три види вошей, що паразитують на людині: головні, платтяні, лобкові. У перукарнях найбільше епідеміологічне значення мають головні воші, що уражають волосисту частину голови.

Запліднена самка відкладає яйця (гниди), прикріплюючи їх до волосся. Самка воші живе 1 місяць, але за цей час відкладає до 150 яєць.

Основними ознаками захворювання є сильне свербіння, на волосистій частині голови з'являються ранки, які нагноюються.

У перукарнях зараження вошами від одного відвідувача до іншого передається через гребінці, сітки для волосся, електромашинки для стрижки. Тому необхідно дезінфікувати всі поверхні робочого обладнання та інструменти.

Гнійничкові захворювання шкіри

а) **Піодерміти** (від грецького: «піон» - гній та «дерма» - шкіра) викликаються гноєтворними мікробами – стафілококами та стрептококами. Стафілококи і стрептококи знаходяться в повітрі, на меблях і обладнанні в перукарні, брудних руках, перукарській білизні та на недезінфікованому інструменті. Вони дуже стійкі до впливу зовнішнього середовища, гинуть тільки від спеціальних дезінфікуючих розчинів.

Найбільш поширені причини гнійничкових захворювань - це травми, пошкодження шкіри, потертості, хімічні та фізичні опіки. Забруднена шкіра сприяє виникненню гнійничкових захворювань. Підвищена пітливість шкіри також є ризиком виникнення гнійничкової інфекції, оскільки волога зменшує опірність рогового шару шкіри. Стафілококи найчастіше уражають волосяні фолікули, стрептококи - в основному епідерміс.

б) **Фолікуліт** – гнійне запалення волосяного фолікула (волосяного мішечка). Фолікуліт буває поверхневий і глибокий.

На поверхні шкіри з'являється гнійник розміром з просяне насіння

зеленувато-жовтого кольору. З центру його стирчить пушкове волосся, оточує його поясок

почервоніння. Поява гнійників не супроводжується болем. Через 5-6 днів гнійник зсихається, не залишаючи рубців.

При глибокому фолікуліті початок хвороби той самий, але загострюються ознаки запалення та розповсюдження інфекції в глибоко лежачі тканини. За сприятливих умов захворювання проходить через 5-6 днів.

Під час обслуговування клієнтів з фолікулітом необхідно обережно обробляти ділянки з гнійниками, а потім ретельно продезінфікувати інструменти і вмити руки.

в) **Фурункул (чиряк)** – захворювання волосяних мішечків, сальних залоз і оточуючих тканин зі схильністю їх до омертвіння. Хвороба починається з невеликого гнійника в устині волосяного фолікула. Запальний процес швидко поширюється. Утворюється болючий вузол розміром з грецький горіх. Шкіра над ним темно-

червоного кольору, гаряча на дотик. На верхівці фурункула утворюється щільна скоринка, яка через певний час відпадає. З фурункула виходить густий зелено-жовтий гній – це омертвілі маси. Після видалення стержня починається загоєння. Захворювання триває 10-14 днів. Особливо небезпечний фурункул на обличчі, шії та ділянках, що підлягають обробці під час виконання перукарських послуг.

г) **Поверхневий панарицій** – зустрічається виключно у дорослих. Виникає захворювання при травмах пальців рук, задирках, тобто, коли з'являються умови зараження шкіри стрептококами; при проведенні манікюру без дотримання санітарно-гігієнічних правил і неякісній дезінфекції інструменту. Утворюються міхури, які у вигляді підкови оточують ніготь. Потім міхури лопаються і утворюються мокрі рани. За умови лікування захворювання проходить через 10-12 днів.

Профілактика гнійничкових інфекцій

- ✓ Необхідно підтримувати чистоту, порядок і санітарну культуру в перукарнях та побуті. Ретельно виконувати всі види прибирання, в перукарнях проводити 1 раз на місяць санітарний день.
- ✓ Дотримуватися правил особистої гігієни, застосовувати сучасні та ефективні дезінфікуючі засоби.
- ✓ Перукар повинен мати не менше двох наборів інструментів, міняти їх у разі потреби, ретельно мити руки до і після обслуговування клієнта, використовувати тільки чисту перукарську білизну.

ГРИБКОВІ ЗАХВОРЮВАННЯ ШКІРИ І ВОЛОСИСТОЇ ЧАСТИНИ ГОЛОВИ

Грибки, які викликають у людини захворювання шкіри, не розвиваються у зовнішньому середовищі. Місцем їх життя є люди і тварини.

Зараження грибковими захворюваннями проходить при контакті з хворою людиною або твариною; з предметами, якими користувався хворий; у випадку порушення санітарно-гігієнічного режиму роботи перукарень (неякісне прибирання, використання брудної білизни). Зараження може проходити через машинку для стрижки, ножиці і білизну, на які попадає обстрижене волосся, кусочки шкіри та обрізані нігті.

- а) **Епідермофітія** – грибок поверхневого шару шкіри, хворіють тільки люди. Поширена серед міського населення. Грибок уражає підшви ніг, бокові поверхні ступні, ділянки між третім і четвертим та четвертим і п'ятим пальцями. Епідермофітія - захворювання дуже заразне. Інфекція передається через заражене грибом взуття, білизну перукарень, інструменти, при неякісному манікюрі, коли інструменти ретельно не дезінфікуються.

- б) **Мікроспорія** – різновид стригучого лишая. Збудниками є два види грибків: кошачий – паразитує на шкірі бродячих кішок, іржавий – тільки на людині.

При мікроспорії, яку викликав кошачий грибок, на волосистій частині голови з'являється невелика кількість плям шелушіння розміром 3-5 см у діаметрі. Уражені ділянки округлої конфігурації з різким контуром без схильності до злиття. Шкіра на ділянках ураження вкрита білими лусочками. Все волосся на ділянках обламане на висоті 4-8 мм.

При мікроспорії волосистої частини голови, що викликана іржавим грибом, уражені ділянки неправильної форми зі схильністю до злиття. Волосся на ділянках обламане на висоті 4-8 мм, але не все, є поодинокі довге волосся. Захворювання має властивість переходити на гладку шкіру. Ураження має вигляд рожевих кілець, які розташовані по крайовій лінії росту волосся.

- с) **Трихофітія** – викликається грибками трихофітонами. Зустрічається в основному у дітей. Захворювання уражає відкриті ділянки тіла – обличчя, шию, передпліччя. На шкірі з'являються круглі яскраво-рожеві плями, які виділяються на тлі здорової, центральна ділянка поглиблена і вкрита лусочками. При обстеженні в лусочках знаходять грибок.

Хворих, уражених грибковими захворюваннями, можна обслуговувати тільки після представлення довідки від дерматолога про стан їх здоров'я. Таким хворим заборонено відвідувати місця загального користування: лазні, сауни, басейни, перукарні до повного одужання. З метою загальної профілактики для перукарень встановлено ряд правил попередження грибкових захворювань.

Інфекційні захворювання:

- a) **СНІД** – хвороба ХХІ століття під електронним мікроскопом розгледіли вірус, який має насправді жахливі властивості. З кров'яної клітини, яка в нормі вбиває мікроби (лімфоцит), цей вірус робить потвору, що розмножує такі ж віруси за зразком свого вбивці. Новонароджені віруси швидко знищують усі захисні клітини. У крові немає кому рятувати від мікробів. Це і є імунodefіцит – найстрашніший з усіх дефіцитів. Це – смерть під назвою "синдром набутого імунodefіциту" (СНІД).
- b) **Вірус імунodefіциту людини (ВІЛ)** паразитує у кров'яних, нервових клітинах покривів прямой кишки. ВІЛ передається із крові в кров,
- c) **Сифіліс** – найважча й найнебезпечніша недуга з групи венеричних хвороб. Це хронічне рецидивуюче інфекційне захворювання, що уражає усі органи й тканини організму людини. Він передається в основному статевим шляхом і на відміну від інших венеричних хвороб – внутрішньоутробно.

Збудник сифілісу – бліда трепонема – одержала таке найменування тому, що погано сприймає забарвлення. Сифілісом заражаються переважно при випадкових статевих зносинах, рідше побутовим шляхом (через поцілунки, зубну щітку, губну помаду тощо).

Сифіліс виліковується після вчасного проведення повноцінної терапії. Такі пацієнти навіть мають здорове потомство. Лікування: специфічне - антибіотики (пеніцилін, ретарпен тощо) та неспецифічне - імунomodulatory, вітаміни тощо.

ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ І ПРИЧИНИ ЇХ ВИНИКНЕННЯ

Професійними називаються хвороби, виникнення яких пов'язане з певною трудовою діяльністю і впливом на організм конкретних несприятливих умов праці перукаря, так званих шкідливих виробничих чинників.

До професійних хвороб належать насамперед хвороби, що виникають унаслідок безпосередньої дії на людей виробничих шкідливих факторів, а також ті, що за певних виробничих умов розвиваються значно частіше, ніж звичайно.

Найбільш поширеними професійними чинниками, які впливають на організм перукаря, є:

- ✓ хімічні речовини, що широко використовуються для фарбування волосся;
- ✓ вібрація та шум;
- ✓ перенапруження окремих органів і систем, що виникає у відповідь на тривале навантаження на одні і ті самі нервово-м'язові групи;
- ✓ біологічні чинники (мікроорганізми) - збудники заразних хвороб.

У разі тривалої дії на організм високих концентрацій різних перукарських засобів можуть розвинути хвороби легенів і дихальних шляхів; під впливом високих рівнів вібрації виникає вібраційна хвороба, внаслідок дії шуму - захворювання органів слуху - неврит, хімічних речовин - отруєння.

Професійний дерматит – гостре запалення шкіри. Виникає при дії подразнюючої речовини на незахищені ділянки тіла. Алергічний бронхіт виникає під дією вдихання подразнюючих речовин (лак, спрей, хімічні розчини, складові фарб для волосся). Необхідно користуватися гіпоалергенними препаратами, які пройшли відповідне тестування і стандарт, або захисними ідивідуальними засобами.

Варикозне розширення вен. Особливо актуальна ця проблема в професії перукаря. Під час зміни майстер іноді не має можливості відпочити. Тому необхідно підбирати зручне шкіряне взуття на підборах не вище 5 см і бажано ортопедичне. Робити вправи для м'язів ніг, ванночки з морською сіллю, масаж ніг (особливо гомілок).

Практична частина

1. Опрацюйте основні теоретичні відомості з теми, а саме уважно перечитайте матеріал, зверніть увагу на симптоми, ознаки захворювання, джерела збудження та групу захворювання.
2. Згідно картки - завдання за варіантом визначте вид хвороби шкіри або волосистої частини голови та систематизуйте дані про визначену хворобу в таблицю №1.

Назва хвороби шкіри або волосистої частини голови	Група хвороби шкіри або волосистої частини голови	Збудник хвороби	Симптоми та ознаки хвороби	Заходи щодо профілактики захворювання
1.				
2.				

3. Оформіть звіт у зошиті.
4. Надайте письмові відповіді на питання для самоконтролю.
5. Сформулюйте висновки та запишіть їх до звіту.

Запитання для самоконтролю

1. Які групи захворювань шкіри та волосся вам відомі?
2. Перерахуйте паразитарні захворювання шкіри?
3. Назвіть захворювання, які відносять до гнійничкових захворювань шкіри?
4. Назвіть грибкові захворювання шкіри та волосистої частини голови?
5. Назвіть інфекційні захворювання?

6. Дайте визначення поняттю «професійні захворювання».
7. Охарактеризуйте найбільш поширені професійні захворювання за професією «Перукар (перукар-модельєр)».
8. Наведіть приклади вроджених недоліків шкіри.
9. ***Розв'яжіть виробничу ситуацію:*** до вас звернулася жінка, яка бажає підстригтися та пофарбувати волосся, але під час консультації та огляду шкіри голови ви побачили острівці шелушіння розміром 3-5 см у діаметрі. Уражені ділянки шкіри - округлої конфігурації з різким контуром без схильності до злиття. Шкіра на ділянках ураження вкрита білими лусочками. Все волосся на ділянках обламане на висоті 4-8 мм. Чи зможете ви надати послуги особі, яка до вас звернулася? Опишіть ваші дії в даній ситуації.

Домашнє завдання

1. Повторіть теоретичний матеріал з теми «Хвороби шкіри, волосся, нігтів та їх профілактика».
2. Підготуйтеся до тематичного тестування з вищезазначеної теми.

Бажаємо успіхів!

Варіант I
Картка-завдання №1

1. Визначте вид хвороби шкіри або волосистої частини голови за малюнками та систематизуйте дані про визначену хворобу в таблицю №1

Назва хвороби шкіри або волосистої частини голови	Група хвороби шкіри або волосистої частини голови	Збудник хвороби	Симптоми та ознаки хвороби	Заходи щодо профілактики захворювання
1.				
2.				
3.				

Мал.1

Мал.2

Мал.3

Варіант II

Картка-завдання №2

1. Визначте вид хвороби шкіри або волосистої частини голови за малюнками та систематизуйте дані про визначену хворобу в таблицю №1

Назва хвороби шкіри або волосистої частини голови	Група хвороби шкіри або волосистої частини голови	Збудник хвороби	Симптоми та ознаки хвороби	Заходи щодо профілактики захворювання
1.				
2.				
3.				

Мал.1

Мал.2

Мал.3

Варіант III

Картка-завдання №3

1. Визначте вид хвороби шкіри або волосистої частини голови за малюнками та систематизуйте дані про визначену хворобу в таблицю №1

Назва хвороби шкіри або волосистої частини голови	Група хвороби шкіри або волосистої частини голови	Збудник хвороби	Симптоми та ознаки хвороби	Заходи щодо профілактики захворювання
1.				
2.				
3.				

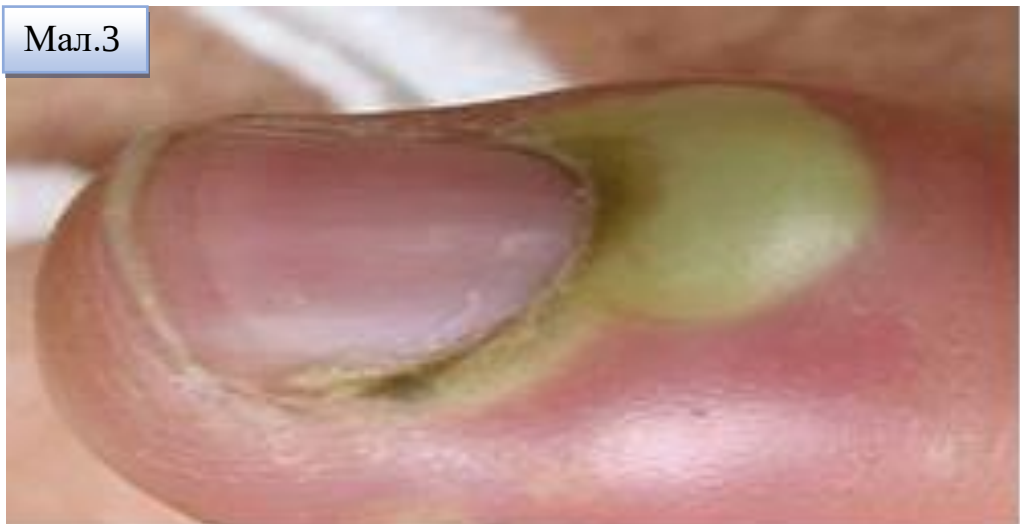
Мал.1

Мал.2

Мал.3

Очікувані відповіді на запитання для самоконтролю:

1. Які групи захворювань шкіри та волосся вам відомі (очікувана відповідь: паразитарні, гнійничкові, грибкові, інфекційні, професійні)?
2. Перерахуйте паразитарні захворювання шкіри (очікувана відповідь: до паразитарних захворювань відносять коросту, педикульоз)?
3. Назвіть захворювання, які відносять до гнійничкових захворювань шкіри (очікувана відповідь: до гнійничкових захворювань відносять піодерміти, фурункули, фолікуліти, поверхневий панаріцій, тощо)?
4. Назвіть грибкові захворювання шкіри та волосистої частини голови (очікувана відповідь: до грибкових захворювань відносять епідермофітію, мікроспорію, трихофатію, тощо)?
5. Назвіть інфекційні захворювання (очікувана відповідь: СНІД, ВІЛ, сифіліс, тощо)?
6. Дайте визначення поняттю «професійні захворювання» (очікувана відповідь: професійними називаються хвороби, виникнення яких пов'язане з певною трудовою діяльністю і впливом на організм конкретних несприятливих умов праці перукаря, так званих шкідливих виробничих чинників).
7. Охарактеризуйте найбільш поширені професійні захворювання за професією «Перукар (перукар-модельєр)» (очікувана відповідь: професійний дерматит, варикозне розширення вен, тощо)?
8. Наведіть приклади вроджених недоліків шкіри (очікувана відповідь: родимі плями, вугрі, веснянки, себорея)
9. **Розв'яжіть виробничу ситуацію:** до вас звернулася жінка, яка бажає підстригтися та пофарбувати волосся, але під час консультації та огляду шкіри голови ви побачили острівці шелушіння розміром 3-5 см у діаметрі. Уражені ділянки шкіри - округлої конфігурації з різким контуром без схильності до злиття. Шкіра на ділянках ураження вкрита білими лусочками. Все волосся на ділянках обламале на висоті 4-8 мм. Чи зможете ви надати послуги особі, яка до вас звернулася? Опишіть ваші дії в даній ситуації.

Додаток 3

Додаткові завдання для контролю або самоконтролю знань та вміння визначати види хвороби по муляжах, плакатах, малюнках, фотографіях тощо:

1.3містові пари

Співвіднесіть малюнки з ознаками та проявами хвороби шкіри та волосистої частини голови, які зазначені в колонці №1 з назвами хвороби в колонці №2.

Ознаки та прояви хвороби		Назви хвороби	
1		2	
1.		1.	Педикульоз
2.		2.	Мікроспорія
3.		3.	Сифіліс
4.		4.	Варикозне розширення вен
5.		5.	Фурункул
Вірна відповідь: 1-4, 2-3, 3-2, 4-1, 5-5.			

**Класифікація хвороби шкіри,
волосся, нігтів**

ПАРАЗИТАРНІ
(короста,
педикульоз)

ГНІЙНИЧКОВІ
(піодерміти, фолікуліт,
фурункули, верхневий
панарицій)

ГРИБКОВІ
(епідермофітія,
мікроспорія,
трихофатія)

ІНФЕКЦІЙНІ
(СНІД, ВІЛ, тощо)

ПРОФЕСІЙНІ
(професійний
дерматит, варикозне
розширення вен)